

Idänlehväsammal

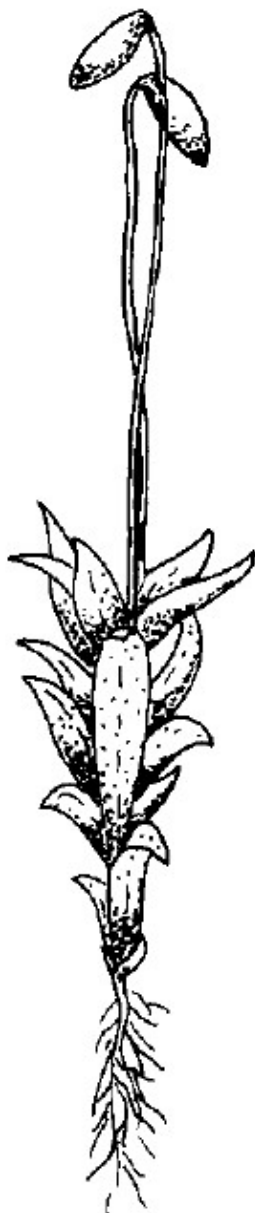
Glanspraktmossa
Plagiomnium drummondii

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 1066/2023)
Rauhoitettu (LSA 1066/2023)

EU:n lajikoodi: 1987

Luontodirektiivin laji (liite II)
BOR suojelutaso epäsuotuisa huono, heik-
kenevä

Luonnehdinta

Idänlehväsammal on keskikokoinen, vanhojen lehtojen lehtisammallaji. Se muistuttaa yleisempää metsälehväsammalta (*Plagiomnium cuspidatum*), mutta idänlehväsammalta on yleensä vaaleammat, sileämmät ja kiiltävämmät lehdet. Luupilla lajin voi erottaa lehden reunan pitempien hampaiden ja suurempien solujen perusteella. Lisäksi idänlehväsammal voi muodostaa useampia itiöpesäkkeitä samaan varteeseen, metsälehväsammal vain yhden.

Elinympäristö ja levinneisyys

Idänlehväsammal kasvaa kalkkivaikutteisissa kosteissa tai tuoreissa ja varjoisissa, etenkin kuusivaltaisissa lehdossa ja varjoisilla lehtomaisilla kankailla sekä purojen varsilla. Laji esiintyy niukkana, usein metsälehväsammalen seassa pohjakarikkeella, lahoppuulla tai puiden tyvillä. Kivipinnalla laji esiintyy harvoin. Idänlehväsammalen esiintyminen rajoittuu Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan lehtoalueille. Lajilla on noin 50 tunnettua nykyesiintymää Suomessa. Euroopan yhteisön alueella lajia tavataan vain Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Idänlehväsammalen elinympäristöt ovat taantuneet metsänhakkuiden ja hoitotoimien, kuten ojitusten, sekä lehtojen kuusettumisen takia. Lajin uhkana on myös rakentaminen ja maaston kuluminen. 63 % tunnetuista nykyesiintymistä on suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Idänlehväsammalen kasvupaikoilla olisi oleellista turvata varjoisuus ja kosteus säilyttämällä elinympäristö jatkuvasti peitteisenä riittävän laajalta alueelta. Osa idänlehväsammalen kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (rehevät lehtolaikut, purojen välittömät lähiympäristöt), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Lehdot sopivat myös Metso-ohjelman kohteiksi. Kuusen varovainen poisto luonnonhoitotoimenpiteenä saattaa olla tarpeen joillakin kohteilla.

Lähteet

- Fagerstén, R. 1981. Idänlehväsammalen, *Plagiomnium drummondii* (Musci, Mniaceae) levinneisyys ja kasvupaikkakologia Itä-Fennoskandiassa. Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica 57: 119–126.
- Pohjamo, M. 2002. Idänlehväsammalen suomalaisista esiintymistä hävinnyt jo noin viidennes. KLYY (Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry.). Tiedote 4: 6–9.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.). 2002. Suomen sammat – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 560. 354 s.

Kuva: Terhi Rytteri